

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2006. gada 28. novembrī*

Lieta C-413/04

par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši EKL 230. pantam, ko 2004. gada 23. septembrī cēla

Eiropas Parlaments, ko pārstāv A. Bāss [*A. Baas*] un U. Rēslains [*U. Rösslein*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītājs,

ko atbalsta

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv J. Saks [*J. Sack*] un P. van Nufels [*P. Van Nuffel*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

persona, kas iestājusies lietā,

* Tiesvedības valoda — franču.

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv A. Lopess Sabino [*A. Lopes Sabino*] un M. Bišops [*M. Bishop*], pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Igaunijas Republika, ko pārstāv L. Uibo [*L. Uibo*], pārstāvis,

Polijas Republika, ko pārstāv M. Veglaža [*M. Węglarz*], kā arī T. Novakovskis [*T. Nowakowski*] un T. Kravčiks [*T. Krawczyk*], pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], P. Kūris [*P. Kūris*] un E. Juhāss [*E. Juhász*], tiesneši K. Šimans [*K. Schiemann*] (referents), J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*],

ģenerālvokāts L. A. Hēlhuds [*L. A. Geelhoed*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 15. martā,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 1. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Savā prasības pieteikumā Eiropas Parlaments lūdz atcelt Padomes 2004. gada 28. jūnija Direktīvu 2004/85/EK, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/54/EK attiecībā uz konkrētu noteikumu piemērošanu Igaunijā (OV L 236, 10. lpp., turpmāk tekstā — “apstrīdētā direktīva”).
- ² Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 19. decembra Direktīva 96/92/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV 1997, L 27, 20. lpp.) stājās spēkā 1997. gada 19. februārī. Tā bija jātransponē valsts tiesībās ne vēlāk kā 1999. gada 19. februārī.

- 3 Līgums par desmit jaunu dalībvalstu, tostarp arī Igaunijas Republikas, pievienošanās Eiropas Savienībai tika parakstīts 2003. gada 16. aprīlī (OV 2003, L 236, 17. lpp., turpmāk tekstā — “2003. gada pievienošanās līgums”). Kā izriet no šī Līguma 1. panta 2. punkta, pievienošanās nosacījumi un ar to saistītie pielāgojumi līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā, ir izklāstīti Aktā, kas pievienots šim Līgumam; minētā Akta noteikumi ir šā Līguma sastāvdaļa (turpmāk tekstā — “2003. gada pievienošanās akts”).
- 4 2003. gada pievienošanās akta VI pielikums paredz pārejas pasākumus Igaunijas Republikai, it īpaši attiecībā uz Direktīvas 96/92 piemērošanu.
- 5 Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīva 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92 atcelšanu (OV L 176, 37. lpp.) tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 47. panta 2. punktu, 55. un 95. pantu.
- 6 Lai pārejas posmā atliktu konkrētu Direktīvas 2003/54 noteikumu piemērošanu Igaunijas Republikai, Eiropas Savienības Padome pieņēma apstrīdēto direktīvu. Šī direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu.
- 7 Pamatojot savu prasību, Eiropas Parlaments apgalvo, ka: 1) apstrīdēto direktīvu nevarēja likumīgi pieņemt, pamatojoties uz minēto 57. pantu; 2) tajā netiek izpildīts EKL 253. pantā noteiktais pienākums norādīt pamatojumu.

- 8 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2004. gada 21. decembra un 2005. gada 9. marta rīkojumiem Eiropas Kopienu Komisijai tika atļauts iestāties lietā Parlamenta prasījumu atbalstam, bet Igaunijas Republikai un Polijas Republikai — Padomes atbalstam.

Juridiskais konteksts

2003. gada pievienošanās līgums

- 9 2003. gada pievienošanās līguma 2. panta 2. un 3. punkts noteic:

“2. Šis Līgums stājas spēkā 2004. gada 1. maijā [..].

3. Neskarot šā panta 2. punktu, Savienības iestādes var pirms pievienošanās paredzēt pasākumus, kas minēti Pievienošanās akta 6. panta 2. punkta otrajā daļā, 6. panta 6. punkta otrajā daļā [..], 38., 39., 41., 42. pantā un 55. līdz 57. pantā, minētā Akta III līdz XIV pielikumā [..]. Šie pasākumi stājas spēkā, vienīgi stājoties spēkā šim Līgumam, un to spēkā stāšanās diena ir šā Līguma spēkā stāšanās diena.”

- 10 2003. gada pievienošanās akta 20. pants paredz:

“Šā Akta II pielikumā uzskaitītos aktus pielāgo, kā paredzēts minētajā pielikumā.”

11 Saskaņā ar šī akta 21. pantu:

“Šā Akta III pielikumā uzskaitīto aktu pielāgojumus, kas kļuvuši vajadzīgi pievienošanās sakarā, izstrādā atbilstīgi minētajā pielikumā izklāstītajām pamatnostādņēm un saskaņā ar procedūru un nosacījumiem, kas paredzēti 57. pantā.”

12 Minētā akta 24. pants noteic:

“Šā Akta V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII un XIV pielikumā uzskaitītos pasākumus jaunajās dalībvalstīs piemēro atbilstīgi minētajos pielikumos paredzētajiem nosacījumiem.”

13 2003. gada pievienošanās akta 55. pants paredz:

“Pēc kādas jaunās dalībvalsts pamatota lūguma Padome ar vienprātīgu lēmumu pēc Komisijas priekšlikuma var līdz 2004. gada 1. maijam veikt pasākumus, kas paredz pagaidu atkāpes no iestāžu aktiem, kuri pieņemti laikposmā no 2002. gada 1. novembra līdz Pievienošanās līguma parakstīšanas dienai.”

14 Šī akta 57. pants noteic:

“1. Ja pirms pievienošanās pieņemtajos iestāžu aktos ir vajadzīgi grozījumi sakarā ar pievienošanos un ja vajadzīgie pielāgojumi nav paredzēti šajā Aktā vai tā pielikumos, tad šādus pielāgojumus veic atbilstīgi šā panta 2. punktā paredzētajai procedūrai. Šādi pielāgojumi stājas spēkā no pievienošanās dienas.

2. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma vai arī Komisija, atkarībā no tā, kura no šīm abām iestādēm pieņēmusi sākotnējo aktu, šajā nolūkā izstrādā vajadzīgos tekstus.”

15 Uzreiz jāprecizē — kaut arī minētā 57. panta franču valodas versija liecina, ka saskaņā ar šo normu veicamie pielāgojumi jāveic pirms pievienošanās (“avant l’adhésion”), šī laika robeža — kā tas izriet no citām šīs normas valodu versijām — faktiski ir noteikta nevis iespējai izmantot 57. pantu, bet gan grozāmo aktu [pieņemšanas] datumam [šajā sakarā par identisku normu, kas ietverta Aktā par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (OV 1994, C 241, 21. lpp., turpmāk tekstā — “1994. gada pievienošanās akts”), skat. 1997. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-259/95 Parlaments/Padome, *Recueil*, I-5303. lpp., 12.–22. punkts].

16 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumā ir ietverts šāds precizējums:

“Līdz 2008. gada 31. decembrim Igaunijā nepiemēro Direktīvas 96/92/EK 19. panta 2. punktu.”

17 2003. gada pievienošanās līguma Nobeiguma akta pielikumā ietvertā piecpadsmit dalībvalstu kopīgā 8. deklarācija “Deklarācija par degslānekli, elektroenerģijas iekšējo tirgu, kā arī [...] Direktīvu 96/92/EK [...] (Elektroenerģijas direktīvu): Igaunija” (turpmāk tekstā—“8. deklarācija”) noteic:

“Savienība cieši pārraudzīs, vai Igaunija izpilda savas saistības, jo īpaši attiecībā uz iekšējā enerģijas tirgus turpmāku sagatavošanu (degslānekļa nozares restrukturizā-

cija, elektroenerģijas nozares restrukturizācija, tiesību akti, Enerģijas tirgus inspekcijas stiprināšana u.tml.).

Savienība vērš Igaunijas uzmanību uz Lisabonas un Barselonas Eiropadomes sanāksmju secinājumiem, kas attiecas uz tirgus paātrinātu liberalizāciju — cita starpā — elektroenerģijas un gāzes nozarēs, lai tādējādi panāktu pilnībā darboties spējīga iekšējā tirgus izveidi šajās jomās, kā arī norāda uz Igaunijas iepriekšējiem paziņojumiem šajā sakarā, ar ko tā nākusi klajā 2002. gada 27. maijā pievienošanās sarunu gaitā. Neskarot vajadzību laikus ieviest darboties spējīgu enerģijas iekšējo tirgu, Savienība ņem vērā, ka Igaunija saglabā savu nostāju attiecībā uz tiesību aktu turpmāku attīstību šajā jomā. Šajā sakarā Savienība atzīst īpašo situāciju, kas saistīta ar degslānekļa nozares restrukturizāciju, kuras īstenošanai līdz 2012. gada beigām būs jāpieliek īpašas pūles, kā arī vajadzību līdz minētajam laikam pakāpeniski liberalizēt Igaunijas elektroenerģijas tirgu patērētājiem, kas nav māsaimniecības.

Savienība norāda, ka var rasties vajadzība piemērot aizsardzības pasākumus, proti, Direktīvā 96/92/EK ietvertu savstarpīguma klauzulu, lai ierobežotu iespējamās konkurences traucējumus elektroenerģijas iekšējā tirgū.

Komisija cieši pārraudzīs to, kā attīstīsies elektroenerģijas ražošana, kā arī iespējamās izmaiņas Igaunijas un tās kaimiņvalstu elektroenerģijas tirgū.

Neskarot iepriekš izklāstīto, no 2009. gada ikviena dalībvalsts var lūgt, lai Komisija izvērtē elektroenerģijas tirgu attīstību Baltijas jūras reģionā. Pamatojoties uz šādu izvērtējumu, pilnībā ņemot vērā degslānekļa īpašās iezīmes, kā arī sociālos un

ekonomikas apsvērumus, kas saistīti ar degslānekļa ieguvi, ražošanu un patēriņu Igaunijā, un ņemot vērā Kopienas mērķus saistībā ar elektroenerģijas tirgu, Komisija iesniedz ziņojumu Padomei, iekļaujot atbilstīgus ieteikumus.”

Sekundārās tiesības

18 Direktīvas 96/92 19. pants noteic:

“1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu savu elektroenerģijas tirgu atvērtību tā, ka līgumus saskaņā ar 17. un 18. panta nosacījumiem var noslēgt vismaz līdz ievērojamam limenim, par ko reizi gadā paziņo Komisijai.

Dalībvalsts tirgus daļu aprēķina pēc Kopienas elektroenerģijas daļas, ko patērē tiešie patērētāji, kuri patērē vairāk nekā 40 GWh gadā (patēriņa vietā un ieskaitot pašražošanu).

Vidējo Kopienas daļu aprēķina Komisija, pamatojoties uz informāciju, ko regulāri sniedz dalībvalstis. Komisija, noteicot tirgus atvērtības pakāpi, vidējo Kopienas daļu ar visiem attiecīgajiem aprēķina paskaidrojumiem katru gadu līdz novembrim publicē *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

2. Dalībvalsts tirgus daļa, kas minēta 1. punktā, progresīvi palielinās sešos gados. Šo palielinājumu aprēķina, pazeminot 1. punktā minēto Kopienas patēriņa sliekšni no 40 GWh līdz 20 GWh elektroenerģijas gada patēriņa trīs gadus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā un līdz 9 GWh elektroenerģijas gada patēriņa sešus gadus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

3. Dalībvalstis nosaka patērētājus, kam to teritorijā ir 1. un 2. punktā norādītās daļas un juridiskā rīcībspēja slēgt līgumus par elektroenerģiju saskaņā ar 17. un 18. pantu, ja visi gala patērētāji, kuri patērē (patēriņa vietā un ieskaitot pašražošanu) vairāk nekā 100 GWh gadā, jāiekļauj minētajā kategorijā.

Sadales uzņēmumiem, ja nav norādīts, ka tie ir tiesīgi patērētāji saskaņā ar šo punktu, ir juridiskā rīcībspēja saskaņā ar 17. un 18. punkta nosacījumiem slēgt līgumus par to elektroenerģijas apjomu, ko patērē viņu pircēji, kuri ir uzskatāmi par tiesīgiem patērētājiem attiecīgajā sadales sistēmā, lai apgādātu minētos patērētājus.

4. Dalībvalstis katru gadu līdz 31. janvārim publicē kritērijus, pēc kā noteic tiesīgos patērētājus, kuri var noslēgt līgumus saskaņā ar 17. un 18. panta nosacījumiem. [..]”

19 Direktīvas 2003/54 preambulas trīsdesmit trešais apsvērumus noteic, ka, “ņemot vērā grozījumus, ko pašlaik izdara Direktīvā 96/92/EK, skaidrības un racionalizācijas labad ir vēlams pārstrādāt attiecīgos noteikumus”.

20 Šīs direktīvas 29. panta otrā daļa šajā sakarā paredz, ka “no 2004. gada 1. jūlija atceļ Direktīvu 96/92/EK, neskarot dalībvalstu saistības sakarā ar minētās direktīvas pārņemšanas un piemērošanas termiņiem. Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās jālasa saskaņā ar B pielikuma korelācijas tabulu”. Saskaņā ar šo korelācijas tabulu Direktīvas 2003/54 21. pants atbilst Direktīvas 96/92 19. pantam.

21 Direktīvas 2003/54 21. pants formulēts šādi:

“Tirgus atvērtība un savstarpīgums

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka tiesīgie patērētāji:

- a) līdz 2004. gada 1. jūlijam ir tie tiesīgie patērētāji, kas norādīti Direktīvas 96/92/EK 19. panta 1. līdz 3. punktā. Dalībvalstis katru gadu līdz 31. janvārim publicē šo tiesīgo patērētāju definīcijas kritērijus;
- b) vēlākais no 2004. gada 1. jūlija — visi patērētāji, kas nav mājsaimniecību patērētāji;
- c) no 2007. gada 1. jūlija — visi patērētāji.

[..]”

- 22 Saskaņā ar šīs direktīvas 30. panta 1. punktu dalībvalstīs vēlākais līdz 2004. gada 1. jūlijam stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

Apstrīdētā direktīva

- 23 Atsaucoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu, Igaunijas Republika ar 2003. gada 17. septembra vēstuli iesniedza Komisijai lūgumu grozīt Direktīvu 2003/54 tādējādi, lai tiktu ņemta vērā gan šai dalībvalstij 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumā noteiktā atkāpe attiecībā uz Direktīvas 96/92 19. panta 2. punktu, gan 8. deklarācija.
- 24 Komisija 2004. gada 27. aprīlī formulēja priekšlikumu direktīvas projektam, paredzot pagaidu kārtībā atlikt konkrētu Direktīvas 2003/54 noteikumu piemērošanu Igaunijas Republikai (COM(2004) 318, galīgā redakcija). Šis priekšlikums bija balstīts uz EKL 47. panta 2. punktu, 55. un 95. pantu.
- 25 Lai arī minētais priekšlikums tika pieņemts un apstrīdētajā direktīvā tika lielākoties pārņemti tā noteikumi, šo direktīvu Padome 2004. gada 28. jūnijā pieņēma, pamatojoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu. Par šīs direktīvas pieņemšanu Parlamentu ar 2004. gada 9. jūlija vēstuli informēja Padomes ģenerālsēkretārs.
- 26 Šajā vēstulē tika precizēts, ka, “[ņemot vērā] saikni starp Pievienošanās līgumu un [šo] priekšlikumu [...] un ņemot vērā nepieciešamību pieņemt [šo] aktu laicīgi un katrā ziņā pirms 2004. gada 1. jūlija, [...] Direktīvas 2003/54 piemērošanas sākuma dienas, Padome ir nolēmusi kā juridisko pamatu izmantot [2003. gada pievienošanās akta] 57. pantu [...], kas neprasa Eiropas Parlamenta dalību likumdošanas procesā”.

- 27 Apstrīdētās direktīvas 1. pants papildina Direktīvas 2003/54 26. pantu ar 3. punktu šādā redakcijā:

“Igaunijai līdz 2012. gada 31. decembrim piešķir pagaidu atkāpi no 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta piemērošanas. Igaunija veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai atvērtu savu elektroenerģijas tirgu. To veic pakāpeniski visā pārskata laikposmā ar mērķi pilnībā atvērt tirgu līdz 2013. gada 1. janvārim. Atvērtajam tirgum 2009. gada 1. janvārī jāaptver vismaz 35 % no patēriņa. Ik gadu Igaunija Komisijai ziņo par patēriņa sliekšņiem, paplašinot pieejamību tiešo patērētāju interesēs.”

- 28 Apstrīdētās direktīvas preambulas pirmais līdz ceturtais, septītais un astotais apsvērums precizē:

“(1) Pievienošanās sarunās Igaunija norādīja savas elektroenerģijas nozares īpašās iezīmes un lūdza pārejas laiku, lai piemērotu [...] Direktīvu 96/92/EK [...].

(2) Ar [2003. gada] Pievienošanās akta VI pielikumu Igaunijai piešķirts pārejas laiks līdz 2008. gada 31. decembrim, lai tā piemērotu 19. panta 2. punktu Direktīvā 96/92/EK, kas attiecas uz tirgus pakāpenisku atvēršanu.

(3) [...] 8. deklarācija turklāt atzina, ka īpašais stāvoklis, kas attiecas uz Igaunijas degakmens nozares pārstrukturizāciju, prasīs īpaši lielus pūliņus līdz 2012. gada beigām.

- (4) Direktīvu 96/92/EK aizstāja ar Direktīvu 2003/54/EK, kura jāisteno vēlākais līdz 2004. gada 1. jūlijam un kura paātrina elektrības [elektroenerģijas] tirgus atvēršanu.

[..]

- (7) Degakmens ir Igaunijas vienīgais vietējās enerģijas avots, un ražošanas apjoms valsts līmenī sasniedz gandrīz 84 % no pasaules ražošanas apjoma. 90 % no Igaunijā ražotās elektroenerģijas dod cietais kurināmais. Tādēļ tam ir stratēģiski liela nozīme elektroenerģijas piegādes nodrošināšanā Igaunijā.

- (8) Turpmākas atkāpes piešķiršana no 2009. līdz 2012. gadam Igaunijai garantēs investīciju drošību enerģijas ražošanas uzņēmumos un nodrošinās krājumus, vienlaicīgi atļaujot rast risinājumu šo uzņēmumu radītām nopietnām vides problēmām.”

Par prasību

- ²⁹ Savas prasības pamatojumam Parlaments izvirza divus pamatus: 1) par to, ka apstrīdētajai direktīvai ir nepareizs juridiskais pamats; 2) par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi.

Par pirmo prasības pamatu

- 30 Izvirzot pirmo prasības pamatu, Parlaments apgalvo, ka apstrīdēto direktīvu, kas Direktīvas 2003/54 piemērošanai ievieš pārejas perioda atkāpes, nevarēja likumīgi pieņemt, pamatojoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu, un ka tā bija jāpieņem saskaņā ar EK līgumā paredzēto parasto likumdošanas procedūru, proti, šajā gadījumā — pamatojoties uz EKL 47. panta 2. punktu, 55. un 95. pantu, kas kalpojuši par juridisko pamatu Direktīvas 2003/54 pieņemšanai. Minētais 57. pants faktiski pieļauj tikai tādu pielāgojumus, kuru mērķis ir nodrošināt iestāžu aktu pilnīgu piemērojamību valstīm, kas pievienojas, un nevis ļauj piešķirt pārejas perioda atkāpes no tiem.
- 31 Šajā sakarā jāatzīmē — kā uzsver Parlaments, no 2003. gada pievienošanās akta 57. panta formulējuma izriet, ka šī norma ļauj pieņemt “pielāgojumus”, kas kļuvuši “vajadzīgi” sakarā ar pievienošanos, bet netika paredzēti Pievienošanās aktā vai tā pielikumos.
- 32 Kā to pamatoti apgalvo Komisija, no 2003. gada pievienošanās akta 20. un 21. panta, kas kopā veido šī akta trešās daļas “Pastāvīgie noteikumi” I sadaļu “Iestāžu pieņemto aktu pielāgojumi”, izriet, ka “pielāgojumi”, kas minēti šajos pantos, principā atbilst grozījumiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu iestāžu aktu pilnīgu piemērojamību jaunajām dalībvalstīm, un kas šajā ziņā domāti minēto aktu papildināšanai ilgtermiņā.
- 33 Tomēr šādi “pielāgojumi” parasti neietver pagaidu atkāpes no Kopienų aktu piemērošanas, kuras savukārt ir 2003. gada pievienošanās akta 24. panta — kas ietverts šī akta ceturtnās daļas “Pagaidu noteikumi” I sadaļā “Pārejas posma pasākumi” — priekšmets.

- 34 Nekas neļauj uzskatīt, ka jēdzienam “pielāgojums” būtu jābūt dažādām nozīmēm atkarībā no tā, vai to izmanto 2003. gada pievienošanās akta 20. un 21. panta vai šī paša akta 57. panta kontekstā. Turklāt pats minētais 21. pants atsaucas uz 57. panta noteikumiem saistībā ar procedūru un nosacījumiem, kādos jāveic tajā paredzētie pielāgojumi, turpretī 57. pants, kas min pielāgojumus, kas “nav paredzēti šajā aktā vai tā pielikumos”, savukārt liek noprast, ka saskaņā ar šo normu veicamie pielāgojumi ir tāda paša veida pielāgojumi, kādus paredz *inter alia* šī akta 20. un 21. pants.
- 35 Turklāt pagaidu atkāpju piešķiršana sakarā ar tuvojošos pievienošanās datumu, kā to pareizi uzsver Parlaments un Komisija, ir īpašs citas 2003. gada pievienošanās akta normas, proti, tā 55. panta, priekšmets, un šajā ziņā ir grūti iedomāties, ka Pievienošanās akta parakstītāji, lai atļautu viena un tā paša akta pieņemšanu, ir vēlējušies paredzēt divus atšķirīgus noteikumus.
- 36 Tas tā ir vēl jo vairāk tāpēc, ka minētais 55. pants šādu pagaidu atkāpju piešķiršanu pakļauj nosacījumiem, kas ir acīmredzami stingrāki par 57. pantā pielāgošanas pasākumu veikšanai paredzētajiem nosacījumiem. Pirmkārt, 55. pants pieļauj atkāpes vienīgi no Kopienu aktiem, kuri pieņemti laikposmā no 2002. gada 1. novembra (pievienošanās sarunu noslēguma dienas) līdz 2003. gada 16. aprīlim (2003. gada pievienošanās līguma parakstīšanas dienai). Otrkārt, šāda piešķiršana ir pakļauta prasībai par Padomes vienprātīgu lēmumu.
- 37 No iepriekšējiem apsvērumiem izriet — pasākumi, kurus var veikt, pamatojoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu, principā ir tikai tie pielāgojumi, kuru mērķis ir padarīt agrākus Kopienu aktus piemērojamus jaunajās dalībvalstīs, izslēdzot jebkādus citus grozījumus (par 1994. gada pievienošanās aktā ietvertu identisku normu pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Parlaments/Padome, 14. un 19. punkts), tostarp pagaidu atkāpes.

- 38 Līdz ar to pagaidu atkāpes no Kopienu akta piemērošanas, kuru vienīgais mērķis ir uz laiku aizkavēt attiecīgā Kopienu akta efektīvu piemērošanu jaunai dalībvalstij, principā nevar uzskatīt par “pielāgojumiem” minētā akta 57. panta izpratnē.
- 39 Tomēr šajā gadījumā ir jāatzīmē — kaut arī nepārprotams apstrīdētās direktīvas mērķis ir uz laiku aizkavēt konkrētu Direktīvas 2003/54 noteikumu efektīvu piemērošanu Igaunijas Republikai, fakts ir tāds, ka atsevišķiem tajā ietvertajiem pasākumiem šajā ziņā turklāt ir arī tādu pielāgošanas pasākumu raksturs, kas ir vajadzīgi, lai nodrošinātu pilnīgu Direktīvas 2003/54 piemērojamību šai dalībvalstij.
- 40 Tā tas ir arī to pasākumu gadījumā, kuriem Direktīvas 2003/54 noteiktajos ietvaros jāņem vērā pārejas pasākums, kas attiecībā uz Direktīvu 96/92 Igaunijas Republikai pirms tam noteikts 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumā. Šādu secinājumu pamato turpmākie apsvērumi.
- 41 Pirmkārt, kā to pareizi ir norādījusi Igaunijas valdība un Komisija, atšķirībā no Padomes apgalvojumiem 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumā ietvertā pārejas posma atkāpe attiecībā uz Direktīvu 96/62 nav zaudējusi spēku, kad šī direktīva tika atcelta ar Direktīvu 2003/54.
- 42 Vispirms jāatgādina, ka 2003. gada pievienošanās akta 10. pants paredz, ka līgumu un iestāžu pieņemtu aktu piemērošana pārejas periodā ir šajā aktā paredzēto atkāpes noteikumu priekšmets. Šī akta 24. pants šajā sakarā precizē, ka vairākos pielikumos, uz kuriem ir atsauce šajā normā, tostarp VI pielikumā uzskaitītie pārejas pasākumi

jaunajām dalībvalstīm piemērojami, ievērojot šajos pielikumos paredzētos nosacījumus. Šī paša akta 60. pants apstiprina, ka tā pielikumi ir šī akta neatņemama sastāvdaļa.

- 43 Līdz ar to 2003. gada pievienošanās akta VI pielikuma noteikumi ir dalībvalstu un valstu, kas pievienojas, vienošanās priekšmets, un tie ir primāro tiesību normas (šajā sakarā skat. 1988. gada 28. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās 31/86 un 35/86 *LAISA* un *CPC España/Padome, Recueil*, 2285. lpp., 12. punkts).
- 44 No Direktīvas 2003/54 preambulas 33. apsvēruma un 29. panta izriet, ka tā ir uzskatāma par Direktīvas 96/92, ko tā pārstrādā, turpinājumu, un tas ir to grozījumu dēļ, ko Direktīva 2003/54 izdara Direktīvā 96/92, un skaidrības un racionalizācijas labad, tomēr neietekmējot Direktīvā 96/92 paredzētos transponēšanas un piemērošanas termiņus.
- 45 Ņemot vērā iepriekšējos apsvērumus, ir jāatzīst, ka 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumā paredzētā pārejas posma atkāpe, kā Igaunijas valdība to pamatoti apgalvojusi, pilnā mērā saglabā piemērojamību jaunajā ar Direktīvu 2003/54 izveidotajā sistēmā.
- 46 Otrkārt, šajos apstākļos jāatzīst — kā to pamatoti apgalvojusi Igaunijas valdība —, ja Direktīvas 2003/54 21. pants netiktu pielāgots, lai pilnībā ņemtu vērā minēto pārejas posma atkāpi, pastāvētu risks, kas saistīts ar pretrunām starp šīs atkāpes sekām un dalībvalstīm no 21. panta izrietošajām prasībām.

- 47 No 2003. gada pievienošanās akta VI pielikuma izriet, ka Igaunijas Republika līdz 2008. gada 31. decembrim ir atbrīvota no pienākuma nodrošināt sava elektroenerģijas tirgus atvēršanu, ievērojot Direktīvas 96/92 19. panta 2. punktā paredzētos nosacījumus. Tas *inter alia* nozīmē, ka saskaņā ar šo normu dalībvalstīm uzliktā pienākuma, ievērojot tajā paredzētos nosacījumus, nodrošināt sava elektroenerģijas tirgus atvēršanu tuvu 35 % līmenim [šajā sakarā skat. Komisijas 2003. gada 19. decembra paziņojumu par to, kā aprēķināma Kopienas vidējā daļa elektroenerģijas tirgus atvēršanā, kā noteikts Direktīvā 96/92/EK (OV C 321, 51. lpp.)], izpilde Igaunijas Republikas gadījumā tika atlikta līdz 2008. gada 31. decembrim.
- 48 Tā kā Direktīvas 2003/54 21. panta 1. punkta a) apakšpunkts vienīgi min prasības, kas dalībvalstīm jau izriet no daļējas tirgus atvēršanas, kas īstenota saskaņā ar Direktīvas 96/92 19. pantu, tas nozīmē, ka atkāpe, ko Igaunijas Republikai attiecībā uz šo pēdējo minēto normu paredz 2003. gada pievienošanās akta VI pielikums, ir juridiski pamatoti piemērojama attiecībā uz šī jaunā 21. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- 49 Turpretim Direktīvas 2003/54 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta noteikumi paredz, ka dalībvalstis no 2004. gada 1. jūlija atver savus attiecīgos tirgus visiem patērētājiem, kas nav mājsaimniecību patērētāji, un no 2007. gada 1. jūlija — visiem patērētājiem. 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā noteiktā pakāpeniskā atvēršana līdz ar to jāveic pirms 2009. gada 1. janvāra, un, kā to apgalvoja Igaunijas valdība (par to nebija iebildumu), šī atvēršana katrā no šajos noteikumos minētajiem diviem gadījumiem turklāt lielā mērā pārsniedz 35 % patēriņa.
- 50 Šajos apstākļos nevar apstrīdēt to, ka *acquis*, kas Igaunijas Republikai attiecībā uz Direktīvu 96/92 paredz pārejas posma atkāpi, kas ietverta 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumā, ņemšana vērā noteica — pat ja tikai elementāru tiesiskās drošības apsvērumu dēļ — Direktīvas 2003/54 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta pielāgojumu, lai nodrošinātu šo noteikumu konsekventu piemērošanu šai dalībvalstij.

- 51 Tādējādi šāds pielāgojums prasa vismaz līdz 2008. gada 31. decembrim apturēt Direktīvas 2003/54 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta noteikumu piemērošanu Igaunijas Republikai, lai par labu šai dalībvalstij tiktu saglabāts atbrīvojums no pienākuma atvērt savu elektroenerģijas tirgu pirms 2009. gada 1. janvāra, kas ir atbrīvojums, kas tai pienākas saskaņā ar 2003. gada pievienošanās akta VI pielikuma noteikumiem.
- 52 No visa iepriekšējā izriet — ciktāl apstrīdētā direktīva paredzēja līdz 2008. gada 31. decembrim apturēt Direktīvas 2003/54 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta piemērošanu, to varēja likumīgi pieņemt, pamatojoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu.
- 53 Tomēr jāatzīst, ka apstrīdētā direktīva šādu pasākumu nepieprasa. Tā attiecībā uz Direktīvas 2003/54 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta īstenošanu piešķīra Igaunijas Republikai papildu pārejas periodu pēc 2008. gada 31. decembra un līdz 2012. gada beigām, šajā sakarā paredzot, ka tirgus jāatver pakāpeniski, lai tirgus atvēršana 2009. gada 1. janvārī sasniegtu 35 % no tirgus, bet to atvērtu pilnībā līdz 2012. gada beigām, šajā ziņā Igaunijas Republikai paredzot pienākumu ik gadu paziņot Komisijai patēriņa sliekšņus, atzīstot par tiesīgiem arī gala patērētājus (turpmāk tekstā kopā — “ar apstrīdēto direktīvu noteiktās papildu atkāpes”).
- 54 Savukārt šādas papildu atkāpes nevarēja piešķirt, pamatojoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu.
- 55 Protams, nevar apgalvot, kā to dara Parlaments, ka ar šādu piešķiršanu notiktu atkāpšanās no paša Pievienošanās akta tāpēc, ka tas Igaunijai paredz vienīgi pārejas periodu līdz 2008. gada beigām.

- 56 Kā to pamatoti uzsver Igaunijas valdība, 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumā noteiktā atkāpe acīmredzami iekļaujas likumdošanas kontekstā, saskaņā ar kuru tikai vēl daļēja tirgus atvēršana bija paredzēta Direktīvā 96/92, un, ievērojot šo vienīgi daļējo atvēršanu, 2008. gada 31. decembris tika atzīts par piemērotu datumu, lai ņemtu vērā no šīs jaunās dalībvalsts elektroenerģijas nozares īpašā stāvokļa izrietošās prasības. Līdz ar to nekādā veidā netika skarti noteikumi, ko, iespējams, būtu jāpieņem, ievērojot šīs pašas prasības, ja notiktu turpmāka minētā likumdošanas konteksta attīstība, it īpaši pilnīgas attiecīgā tirgus atvēršanas virzienā.
- 57 Turklāt papildu pārejas posms, ko Igaunijai tādējādi nosaka apstrīdētā direktīva, ir nepārprotami un acīmredzami, kā to uzsver Igaunijas valdība, saskaņā ar 8. deklarācijas nostādnēm. Šī deklarācija min tirgus paātrinātu liberalizāciju elektroenerģijas nozarē un šajā sakarā *inter alia* atzīst šīs jaunās dalībvalsts īpašo situāciju, kas saistīta ar degslānekļa nozares restrukturizāciju, kuras īstenošanai līdz 2012. gada beigām būs jāpieliek īpašas pūles.
- 58 Tomēr fakts ir tāds, ka šāda 2003. gada pievienošanās līguma Nobeiguma akta pielikumā ietvertajā Eiropas Savienības dalībvalstu kopīgajā deklarācijā paustā nostāja atšķirībā no Igaunijas valdības apgalvojumiem nevar noteikt juridisko pamatu, uz kuru jāatsaucas, piešķirot tādas atkāpes kā ar apstrīdēto direktīvu noteiktās papildu atkāpes.
- 59 Jāatzīst, ka šīs papildu atkāpes neatbilst pielāgojumu jēdzienam 2003. gada pievienošanās akta 57. panta izpratnē, kas precizēts šā sprieduma 31.–38. punktā.

- 60 Šīs ar apstrīdēto direktīvu noteiktās papildu atkāpes ir pasākumi, kuru — tāpat kā vairuma pagaidu atkāpju — vienīgais mērķis ir uz laiku aizkavēt attiecīgā Kopienų akta efektīvu piemērošanu un kuru noteikšana tādējādi prasa politisku vērtējumu. Atšķirībā no atkāpes, kas aplūkota šā spriedumu 39.–52. punktā un kas paredzēta, lai Direktīvas 2003/54 likumdošanas kontekstā integrētu *acquis*, kas Igaunijas Republikai noteic atkāpi, kas paredzēta 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumā, minētās papildu atkāpes nevar uzskatīt par absolūti nepieciešamām, lai nodrošinātu pilnīgu šīs direktīvas piemērošanu šai jaunajai dalībvalstij.
- 61 Līdz ar to jāsecina, ka ar apstrīdēto direktīvu noteiktās papildu atkāpes nevarēja likumīgi pieņemt, pamatojoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu.
- 62 Atšķirībā no Padomes apgalvojumiem no tā tomēr neizriet juridiskais vakuums. Tiklīdz 2003. gada pievienošanās līgums ir parakstīts un, ņemot vērā to īpašo procedūru piemērošanu, kuras šis līgums paredz lemšanai par konkrētiem pārejas pasākumu veidiem, kādi, piemēram, ir ar 2003. gada pievienošanās akta 41. vai 42. pantu ieviestie pasākumi, nepastāv neviens principiāls iebildums pret to, ka pēc minētā pievienošanās līguma parakstīšanas un pirms tā stāšanās spēkā pieņemtie Kopienų akti, kuros ietvertas pagaidu atkāpes valstij, kas nākotnē pievienosies [Eiropas Savienībai], tiek pieņemti, tieši pamatojoties uz EK līguma normām.
- 63 Ar šādām atkāpēm, kuras piemērojamas vienīgi tad, ja stājas spēkā 2003. gada pievienošanās līgums, un ar dienu, kad tas faktiski stājas spēkā, atšķirībā no Padomes apgalvojumiem nedrīkst neievērot ne EKL 249. panta 2. un 3. punktu un 299. pantu, saskaņā ar kuriem iestāžu pieņemtie akti attiecas uz dalībvalstīm, ne minētā pievienošanās līguma 2. panta 2. un 3. punktu.

- 64 Pirmkārt, tādi specifiski noteikumi, tāpat kā arī akti, kuros tās ir ietvertas un/vai no kuriem ar tām atkāpjas, būs piemērojami valstīm, kas pievienojas, tikai ar dienu, kurā notiek faktiskā pievienošanās un tās iegūst dalībvalsts statusu.
- 65 Otrkārt, tas, ka 2003. gada pievienošanās līguma 2. panta 2. punkts noteic, ka šis līgums stājas spēkā tikai 2004. gada 1. maijā, un ka šī paša panta 3. punkts paredz, ka, atkāpjoties no šī principa, konkrētas minētā līguma normas var tikt piemērotas agrāk, neietekmējot iespēju aktos, kas pieņemti nevis saskaņā ar šo līgumu, bet gan ar pašu EK līgumu, paredzēt nosacījumus, kādos šādi laikposmā no Pievienošanās līguma parakstīšanas līdz tā stāšanās spēkā brīdim pieņemtie akti tiks piemēroti topošajām dalībvalstīm, tiklīdz notiks faktiskā pievienošanās.
- 66 Tomēr jāatzīmē, ka, runājot par aktiem, kas tādējādi ir pieņemami laikposmā no Pievienošanās līguma parakstīšanas datuma līdz faktiskās pievienošanās datumam, Kopienu iestādes pilnīgi noteikti apzinās, ka jauno dalībvalstu pievienošanās neizbēgami notiks, bet jaunajām dalībvalstīm ir iespēja vajadzības gadījumā aizstāvēt savas intereses, it īpaši izmantojot informācijas apmaiņas un apspriešanās procedūru (šajā sakarā skat. 1982. gada 16. februāra spriedumu apvienotajās lietās 39/81, 43/81, 85/81 un 88/81 *Halyvourgiki* un *Helleniki Halyvourgia*/Komisija, *Recueil*, 593. lpp., 10. punkts).
- 67 Līdz ar to principā tieši ar šīs procedūras palīdzību, izmantojot savu novērotāju statusu Padomē un ar šiem mehānismiem radītās dialoga un sadarbības iespējas, topošās dalībvalstis, tiklīdz tās ir informētas par jaunu Kopienu aktu pieņemšanu nākotnē, var aizstāvēt savas intereses panākt pārejas posma atkāpes, kas vajadzīgas, ņemot vērā, piemēram, to, ka tās nespētu nodrošināt šo aktu tūlītēju piemērošanu pievienošanās brīdī, vai ievērojamas sociāli ekonomiskas problēmas, ko var radīt šāda piemērošana.

- 68 Ar šādu mehānismu palīdzību īpašās tādējādi izvirzītās intereses citastarp var pienācīgi nolīdzsvarot ar vispārējām Kopieniu interesēm un vajadzības gadījumā pielietot apsvērumus par vienlīdzības, lojalitātes vai solidaritātes starp esošajām un topošajām dalībvalstīm principiem, uz kuriem atsaukusies Polijas valdība.
- 69 Ar šo īstenojamam pievienošanās procesam raksturīgo specifisko mehānismu pastāvēšanu līdz ar to tiek apstiprināts, ka principā ar apstrīdēto direktīvu ieviestās papildu atkāpes bija jāpieņem, izmantojot parasto Līgumā paredzēto likumdošanas procedūru, nevis īpašo procedūru, ko paredz 2003. gada pievienošanās akta 57. pants.
- 70 Tāpat nav pieņemams Padomes arguments, ka tai bija steidzami jāpieņem šādas papildu atkāpes, pamatojoties uz minēto 57. pantu, pirms datuma, kurā bija jāīsteno tiesību akti, kas vajadzīgi Direktīvas 2003/54 prasību izpildei, nevis jāizmanto koplēmuma likumdošanas procedūra, kura prasa daudz ilgāku laiku, lai izvairītos no tiesiskās nedrošības radīšanas un Igaunijas elektroenerģijas tirgū darbojošos saimnieciskās darbības subjektu leģitīmo interešu aizskaršanas.
- 71 Pirmkārt, kā uzsvērts šā sprieduma 66.–68. punktā, ja Kopiena laikposmā no 2003. gada pievienošanās līguma parakstīšanas līdz tā stāšanās spēkā brīdim plāno pieņemt likumdošanas aktu, informācijas apmaiņas un apspriešanās procedūras rezultātā valstij, kas pievienojas, var tikt piešķirtas iespējamās pārejas posma atkāpes tā akta noteikumu piemērošanai, kura pieņemšana bija tādējādi plānota.

- 72 Turklāt šajā jautājumā neviens no lietas dalībniekiem nav sniedzis pierādījumus, kas ļautu secināt, ka minētā informācijas apmaiņas un apspriešanās procedūra nav norisinājusies pienācīgi un ka Igaunijas valdība nav varējusi aizstāvēt savas intereses attiecībā uz direktīvas projekta priekšlikumu, pēc kura tika pieņemta Direktīva 2003/54, atbilstoši tam, ko paredz šī procedūra (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Halyvourgiki un Helleniki Halyvourgia*/Komisija, 15. punkts).
- 73 Otrkārt, kā to norāda Parlaments, tiklīdz Padome ir saņēmusi Komisijas priekšlikumu, tai vajadzības gadījumā ir iespēja pievērst Parlamenta uzmanību tam, ka, iespējams, ir steidzami jāpieņem konkrēts akts. EKL 251. pantā paredzētā koplēmuma procedūra faktiski nekādā veidā neizslēdz relatīvi ātru likumdošanas akta pieņemšanu, it īpaši, ja Parlamentam un Padomei nav būtisku domstarpību.
- 74 Runājot par tiesisko nedrošību, ko, iespējams, var radīt tas, ka ir beidzies parastai likumdošanas procedūrai raksturīgs termiņš, tam var līdzēt, kā pamatoti norādījusi Komisija, vienīgi piešķirot iespējamu atpakaļejošu spēku prasītajai pārejas posma atkāpei, ja šī atkāpe tiek piešķirta.
- 75 Šajā sakarā no Tiesas judikatūras izriet — kaut arī tiesiskās drošības princips parasti nepieļauj to, ka Kopienų akta piemērošanas sākums būtu datums pirms tā publicēšanas, izņēmuma kārtā var būt arī citādi, ja to prasa sasniedzamais mērķis un ieinteresēto personu tiesiskā palāvība tiek pienācīgi ievērota (skat. 1990. gada 13. novembra spriedumu lietā C-331/88 *Fedesa* u.c., *Recueil*, I-4023. lpp., 45. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā Parlaments/Padome, 21. punkts).

76 Vēl ir jāatzīmē — protams, ir iespējams, kā to citastarp apgalvojusi Polijas valdība, ka tas, ka 2003. gada pievienošanās aktā nav ietverta vispārēja tiesību norma, kas ļautu lemt par pārejas posma atkāpju piešķiršanu attiecībā uz laikposmā no 2003. gada pievienošanās līguma parakstīšanas līdz tā spēkā stāšanās datumam pieņemto aktu piemērošanu jaunajām dalībvalstīm, un tas, ka šim mērķim pastāv vienīgi informācijas apmaiņas un apspriešanās procedūra, retrospektīvi ir izrādījies nepietiekams. Tāpat ir iespējams, ka šis apstāklis ir izraisījis to, ka Akta par Bulgārijas Republikas un Rumānijas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (OV 2005, L 157, 203. lpp.), 55. pants, uz ko atsaukušies vairāki lietas dalībnieki un kura mērķis ir līdzīgs 2003. gada pievienošanās akta 55. panta mērķim, *expressis verbis* paredz, ka Padomes pilnvaras pieņemt pagaidu atkāpes attiecas arī uz iestāžu aktiem, kas pieņemti laikposmā no Pievienošanās līguma parakstīšanas līdz pievienošanās datumam. Tomēr iespējamie trūkumi šajā sakarā 2003. gada pievienošanās aktā nevar pieļaut, ka tiek izmantots nepareizs juridiskais pamats.

77 No visa iepriekš minētā izriet, ka ar apstrīdēto direktīvu noteiktās papildu atkāpes, par kurām ir runa šā sprieduma 53. punktā, nevar tikt likumīgi pieņemtas, pamatojoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu.

78 Līdz ar to pirmais prasības pamats, ciktāl tajā tiek prasīts atzīt šo papildu atkāpju prettiesiskumu, ir pamatots.

Par otro prasības pamatu

- 79 Tā kā pirmā prasības pamata izvērtēšana ļauj tikai atzīt, ka apstrīdētā direktīva ir daļēji nelikumīga, ir jāizskata prasības otrais pamats par pienākuma norādīt minētajā direktīvā pamatojumu neizpildi, lai pārliecinātos, vai šī direktīva nav atzīstama par nelikumīgu kopumā saskaņā ar šo otro pamatu.
- 80 Izvirzot prasības otro pamatu, Parlaments apgalvo, ka apstrīdētā direktīva nepaskaidro, vai un cik lielā mērā tā veic pielāgojumu sakarā ar pievienošanos, ne arī iemeslus, kādēļ izņēmuma kārtā par juridisko pamatu tika izmantots 2003. gada pievienošanās akta 57. pants, kas atkāpjas no parastās likumdošanas procedūras. Turklāt šīs direktīvas preambula netika grozīta salīdzinājumā ar Komisijas priekšlikumā, kas minēts šā sprieduma 24. punktā, ietvertu, kaut arī tas ir balstīts uz EKL 47. panta 2. punktu, 55. un 95. pantu, un saistībā ar šo atšķirību nav sniegts neviens paskaidrojums.
- 81 Šajā sakarā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 253. pantā prasītais pamatojums jāpielāgo attiecīgā akta būtībai. Kaut arī šim pamatojumam nepārprotami un viennozīmīgi jāparāda Kapienu iestādes, akta autora, motivējums, ļaujot attiecīgajām personām noskaidrot tā pamatojumu un kompetentajai tiesai īstenot kontroli, šai iestādei tomēr netiek prasīts sīki detalizēt visus atbilstošos tiesiskos un faktiskos apstākļus. Jautājums, vai akta pamatojums izpilda EKL 253. panta prasības, jāizlemj, ņemot vērā ne tikai šī akta formulējumu, bet arī kontekstu un visas attiecīgo jomu reglamentējošās tiesību normas (skat. *inter alia* 2003. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-15/00 Komisija/EIB, *Recueil*, I-7281. lpp., 174. punkts).

- 82 Kā šajā gadījumā pamatoti norāda Padome un Igaunijas valdība, apstrīdētās direktīvas preambula, kas atsaucas uz Igaunijas Republikas lūgumu, šai dalībvalstij ar 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumu noteikto pārejas posma atkāpi attiecībā uz Direktīvu 96/92, 8. deklarāciju, elektroenerģijas tirgus paātrinātu atvēršanu, ko noteic Direktīva 2003/54, un visbeidzot uz Igaunijas degslānekļa nozares īpatnībām, kā arī uz grūtībām, ar kurām saskartos šī nozare, ja nebūtu apstrīdētajā direktīvā paredzēto pārejas pasākumu — var ļaut attiecīgajām personām pietiekami labi noskaidrot šo pārejas pasākumu pamatojumu un kompetentajai tiesai īstenot kontroli.
- 83 Šie apstākļi ļauj Tiesai īstenot Kopienų likumdevēja izvēlētā juridiskā pamata pamatotības kontroli, un šī pamata, kas ir skaidri noteikts apstrīdētās direktīvas apsvērumos kā 2003. gada pievienošanās akta 57. pants, izvēle neprasa detalizētāku pamatojumu. Arī tas, ka Padome nav izmantojusi Komisijas piedāvāto juridisko pamatu, neprasa sīkāku pamatojumu šajā sakarā.
- 84 Šajos apstākļos otrais prasības pamats jāatzīst par nepamatotu.

Par apstrīdētās direktīvas daļēju atcelšanu

- 85 Kā izriet no šā sprieduma 77. un 78. punkta, pirmais prasības pamats ir atzīts par daļēji pamatotu, ciktāl ar apstrīdēto direktīvu noteiktās papildu atkāpes nevarēja būt likumīgi pieņemtas, pamatojoties uz 2003. gada pievienošanās akta 57. pantu.

86 Šajā sakarā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Kopienu aktu var daļēji atcelt tikai tad, ja no pārējās akta daļas ir iespējams nodalīt noteikumus, kurus prasa atcelt (skat. *inter alia* 2005. gada 24. maija spriedumu lietā C-244/03 Francija/Parlaments un Padome, Krājums, I-4021. lpp., 12. punkts un tajā minētā judikatūra).

87 Šajā gadījumā ar apstrīdēto direktīvu noteiktās papildu atkāpes ir nodalāmas no pārējā direktīvas teksta, kam, kā izriet no tās 1. panta, lasot to kopā ar tās preambulas otro un astoto apsvērumu, ir divējāds mērķis, proti, pirmkārt, agrāk Igaunijas Republikai ar 2003. gada pievienošanās akta VI pielikumu attiecībā uz Direktīvu 96/92 noteiktā pārejas perioda ņemšana vērā ar Direktīvu 2003/54 iedibinātās sistēmas ietvaros un, otrkārt, papildu atkāpes piešķiršana laikposmam no 2009. līdz 2012. gadam, vienlaicīgi nosakot pienākumu pakāpeniski īstenot Direktīvas 2003/54 21. pantu.

88 No tā izriet, ka apstrīdētā direktīva jāatceļ, ciktāl tā Igaunijai paredz atkāpi no Direktīvas 2003/54 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta piemērošanas vēl pēc 2008. gada 31. decembra, kā arī atbilstošu pienākumu nodrošināt vienīgi daļēju — 35 % patēriņa — tirgus atvēršanu 2009. gada 1. janvārī un pienākumu ik gadus paziņot patēriņa sliekšņus, atzīstot par tiesīgiem arī gala patērētājus.

Par atcelšanas sekām laikā

89 Atsaucoties uz EKL 231. panta 2. punktu un nepieciešamību izvairīties no nenoteiktības situācijas saimnieciskās darbības subjektiem un investoriem elektro-

enerģijas nozarē Igaunijā, kā arī attiecīgajiem darba ņēmējiem, Padome, ko šajā sakarā atbalsta Igaunijas valdība un Komisija, lūdza Tiesu, ja tā atceļ apstrīdēto direktīvu, saglabāt saistošas šī akta sekas līdz jaunas direktīvas pieņemšanai.

- 90 Uzsverot, ka tā prasība neattiecas uz Igaunijas Republikas iesniegtā lūguma par atkāpes piešķiršanu saturisko pamatotību, bet gan tikai uz juridisko pamatu, balstoties uz kuru ir pieņemta apstrīdētā direktīva, Parlaments norādīja, ka nevēlas izteikt viedokli par šo Padomes lūgumu.
- 91 Šajā sakarā jāatzīmē, ka minētais lūgums tika izteikts saistībā ar iespēju, ka Tiesa pilnībā atceltu apstrīdēto direktīvu.
- 92 Tomēr apstrīdētā direktīva šajā gadījumā tiek atcelta tikai daļēji, kā tas ir precizēts šā sprieduma 88. punktā, bet tā pagaidu atkāpe no Direktīvas 2003/54 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta, ko paredzēja apstrīdētā direktīva, tiek paturēta spēkā līdz 2008. gada 31. decembrim. Šajos apstākļos par iepriekš minēto Padomes lūgumu nav jālemj.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 93 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas

dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tomēr saskaņā ar šī reglamenta 69. panta 3. punkta pirmo daļu, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tā kā šajā gadījumā Parlaments ir prasījis piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai iestādei spriedums ir pārsvarā nelabvēlīgs, jāpiespiež Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Saskaņā ar šī paša reglamenta 69. panta 4. punkta pirmo daļu Polijas Republika, Igaunijas Republika un Komisija, kas iestājās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospiež:

- 1) **Padomes 2004. gada 28. jūnija Direktīvu 2004/85/EK, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/54/EK attiecībā uz konkrētu noteikumu piemērošanu Igaunijā, atcelt, ciktāl tā Igaunijai paredz atkāpi no Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīvas 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu 21. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta piemērošanas vēl pēc 2008. gada 31. decembra, kā arī atbilstošu pienākumu nodrošināt vienīgi daļēju — 35 % patēriņa — tirgus atvēršanu 2009. gada 1. janvārī un pienākumu ik gadus paziņot patēriņa sliekšņus, atzīstot par tiesīgiem arī gala patērētājus;**

- 2) **pārējā daļā prasību noraidīt;**

- 3) **Eiropas Savienības Padome atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**

- 4) Polijas Republika, Igaunijas Republika un Eiropas Kopienu Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

[Paraksti]